

Nr 11

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 57 och 60 §§ lagen den 31 mars 1955 (nr 183) om bankrörelse, m. m.

I en den 10 februari 1956 dagtecknad proposition, nr 69, som hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll, jämlikt § 87 regeringsformen föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

1) lag angående ändrad lydelse av 57 och 60 §§ lagen den 31 mars 1955 (nr 183) om bankrörelse; samt

2) lag angående ändrad lydelse av 29 § lagen den 3 juni 1955 (nr 416) om sparbanker.

Berörda lagförslag är av följande lydelse:

Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av 57 och 60 §§ lagen den 31 mars 1955

(nr 183) om bankrörelse

Härigenom förordnas, att 57 och 60 §§ lagen den 31 mars 1955 om bankrörelse skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Gällande lydelse)

57 §.

Är lån — — — sagda tid.

Utan att förbehålla sig rätt som i första stycket sägs må bankbolag i enlighet med närmare bestämmelser i bolagsordningen utlämna lån med längre löptid än sex månader till sammanlagt belopp av högst tjugu procent av bolagets eget kapital, dock att beträffande lån, för vilkas fulla gäldande staten är ansvarig, nämnda belopp må överskridas med sammanlagt högst fem procent av bolagets eget kapital. *Lån som nu sagts* må,

(Föreslagen lydelse)

57 §.

Är lån — — — sagda tid.

Utan att förbehålla sig rätt som i första stycket sägs må bankbolag

1. *bevilja kredit i räkning på högst ett år; samt*

2. i enlighet med närmare bestämmelser i bolagsordningen utlämna lån *mot skuldebrev* med längre löptid än sex månader till sammanlagt belopp av högst tjugu procent av bolagets eget kapital, dock att beträffande lån, för vilkas fulla gäldande staten är ansvarig, nämnda belopp må överskri-

Gällande lydelse:

dar icke staten är ansvarig för lånets fulla gäldande, icke ställas på längre återbetalningstid än tio år och ej heller uppgå till högre belopp i varje särskilt fall än etthundrafemtio tusen kronor. Beträffande lån, för vars fulla gäldande staten icke är ansvarig och för vilket säkerheten utgöres av borgen av annan än kommun eller därmed jämförlig samfällighet, skall i skuldebrevet utfästas årlig avbetalning i förhållande till den tid, för vilken lånet beviljats.

60 §.

Vad i 56—59 §§ stadgats angående kredit skall äga motsvarande tillämpning i fråga om garantiförpliktelse, som bankaktiebolaget ikläder sig.

(Föreslagen lydelse)

das med sammanlagt högst fem procent av bolagets eget kapital.

Lån som avses i andra stycket 2 må, där icke staten är ansvarig för lånets fulla gäldande, icke ställas på längre återbetalningstid än tio år och ej heller uppgå till högre belopp i varje särskilt fall än etthundrafemtio tusen kronor. Beträffande lån, för vars fulla gäldande staten icke är ansvarig och för vilket säkerheten utgöres av borgen av annan än kommun eller därmed jämförlig samfällighet, skall i skuldebrevet utfästas årlig avbetalning i förhållande till den tid, för vilken lånet beviljats.

60 §.

Vad i 56, 58 och 59 §§ stadgats angående kredit skall äga motsvarande tillämpning i fråga om garantiförpliktelse, som bankaktiebolaget ikläder sig.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av 29 § lagen den 3 juni 1955

(nr 416) om sparbanker

Häri genom förordnas, att 29 § lagen den 3 juni 1955 om sparbanker skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Gällande lydelse)

29 §.

Är lån, för vars fulla gäldande staten icke är ansvarig eller för vilket kommun eller därmed jämförlig samfällighet ej svarar i egenskap av huvudgäldenär eller löftesman, icke ställt att betalas inom tre månader eller, där fråga är om lån, för vilket säkerheten utgöres av inteckning i fast egendom eller tomträtt, inom sex månader, skall sparbanken förbehålla

(Föreslagen lydelse)

29 §.

Är lån, för vars fulla gäldande staten icke är ansvarig eller för vilket kommun eller därmed jämförlig samfällighet ej svarar i egenskap av huvudgäldenär eller löftesman, icke ställt att betalas inom tre månader eller, där fråga är om lån, för vilket säkerheten utgöres av inteckning i fast egendom eller tomträtt, inom sex månader, skall sparbanken förbehålla

(Gällande lydelse.)

la sig rätt att uppsäga lånet till återbetalning senast inom tid, som nyss för varje fall sagts. Sådan uppsägningsrätt må icke i något avseende inskränkas av sparbanken.

Utan hinder — — — sagda tid.

Lån som — — — tio år.

Innan lån, — — — upplåtna fastigheten.

Såsom säkerhet — — — omförmälda uppskattningsvärdet.

Sparbank skall — — — för uppsägning.

(Föreslagen lydelse.)

sig rätt att uppsäga lånet till återbetalning senast inom tid, som nyss för varje fall sagts; och må sådan uppsägningsrätt icke i något avseende inskränkas av sparbanken. Kredit i checkräkning må dock utan förbehåll om uppsägningsrätt beviljas på högst ett år.

Utan hinder — — — sagda tid.

Lån som — — — tio år.

Innan lån, — — — upplåtta fastigheten.

Såsom säkerhet — — — omförmälda uppskattningsvärdet.

Sparbank skall — — — för uppsägning.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Beträffande motiveringen för ifrågavarande förslag får utskottet, i den mån ej redogörelse därför lämnas i det följande, hänvisa till propositionen.

Enligt 57 § första stycket lagen den 31 mars 1955 (nr 183) om bankrörelse skall bankaktiebolag, därest lån icke är ställt att betalas inom sex månader, förbehålla sig rätt att uppsäga lånet till återbetalning senast inom sagda tid. Undantag — varom nu icke är fråga — medgives i viss omfattning jämlikt andra stycket samma paragraf. Enligt 60 § skall bl. a. vad i 57 § stadgats äga motsvarande tillämpning i fråga om garantiförpliktelse, som bank ikläder sig.

Uppsägningsrätten beträffande sparbankslån regleras i 29 § lagen den 3 juni 1955 (nr 416) om sparbanker. Där föreskrives att, om lån icke är ställt att betalas inom tre månader eller vad angår lån, för vilket säkerheten utgöres av inteckning i fast egendom eller tomträtt, inom sex månader, sparbanken skall förbehålla sig rätt att uppsäga lånet till återbetalning senast inom tid, som nyss för varje fall sagts. Vissa undantag medgives även här.

I skrivelse den 23 december 1955 har Svenska bankföreningen hemställt om vissa ändringar i de nyss berörda stadgandena i lagen om bankrörelse.

Över framställningen har, efter remiss, yttranden avgivits av *fullmäktige i riksbanken, bank- och fondinspektionen, sparbanksinspektionen* samt Svenska sparbanksföreningen. De två sistnämnda remissinstanserna har därvid hemställt om liknande ändringar i lagen om sparbanker.

Föredragande departementschefen har anfört följande.

Svenska bankföreningens hemställan om undantag från banklagens krav på förbehåll om uppsägningsrätt beträffande garantiförpliktelser möter ingen erinran från min sida. Jag förordar sålunda, att 60 § lagen om bankrörelse ändras i enlighet härmed.

Frågan om de villkor under vilka kredit i räkning må beviljas har ett direkt samband med spørsmålet om bankernas likviditet. Den i 57 § första stycket banklagen intagna regeln, att bank skall förbehålla sig rätt att uppsäga ett lån till återbetalning inom sex månader, är betingad av det krav på kortfristighet som gäller i fråga om de svenska affärsbankernas utlåning. Undantag från denna regel bör uppenbarligen icke göras i andra fall än då särskilda skäl kan åberopas därför och sådant undantag kan ske utan att likviditetsskyddet äventyras. Av den i ärendet nu förebragta utredningen framgår att i de för bankerna gällande bolagsordningarna regelmässigt funnits bestämmelser om att kredit i checkräkning kunnat beviljas på ett år utan att banken gjort förbehåll om rätt till uppsägning samt att några olägenheter ur solvens- och likviditetssynpunkt ej synes ha varit förknippade med denna anordning. Med hänsyn härtill och då det torde vara av viss betydelse för näringslivet att ifrågavarande krediter må kunna gälla för en löptid av ett år, vill jag icke motsätta mig att i 57 § lagen om bankrörelse införes en bestämmelse om att kredit i räkning må utan förbehåll om uppsägning kunna beviljas på högst ett år. Vad angår sparbankerna kunde måhända i och för sig ifrågasättas om icke liksom i gällande lag en differentiering efter säkerhetens beskaffenhet fortfarande borde bibehållas. Övervägande skäl synes likväl tala för att sparbankerna — inom den ram som bestämts i sparbankslagen — erhåller rätt att bevilja kredit i checkräkning under samma villkor som gäller för affärsbankerna och jordbrukets kreditkassor. Jag förordar sålunda att 29 § sparbankslagen ändras så att sparbanker må kunna bevilja kredit i checkräkning på högst ett år utan förbehåll om uppsägning.

Lagrådet har lämnat förslaget utan erinran.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag, får hemställa,
att riksdagen måtte bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

Stockholm den 20 mars 1956

På bankoutskottets vägnar:

FRANS SEVERIN

Närvarande:

från första kammaren: herrar Ewerlöf, Fahlander, Mogård*, Boo*, Werner, Geijer, Svärd* och Danmans;

från andra kammaren: herrar Severin i Stockholm, Schmidt, Nilsson i Landskrona*, Sköldin*, Persson i Norrby, Carlsson i Tibro, Sehlstedt och Regnéll.

* Ej närvarande vid justeringen.